

September 2022

Nyt fra Civilprocessen

Highlights

Fra månedens få afgørelser er det navnlig 2, der springer i øjnene – begge fra Højesteret.

Den første er Højesterets dom af 12. august 2022, der bekræfter det i litteraturen (med henvisning til U 2018.3437 Ø) antagne om, at *reglerne om nødvendigt procesfællesskab* i almindelighed ikke afskærer en af flere parter, som råder over en rettighed i sameje, fra at *få prøvet en anerkendelsespåstand* om den pågældende parts retsstilling/rettighed.

Det er så vidt set det første præjudikat fra Højesteret på netop denne problemstilling.

Den anden er Højesterets kendelse af 17. august 2022 om sagsomkostninger i et afvist kæremål (retsplejelovens § 389 a), der mere generelt fastslår, at når en sag afvises *ex officio*, og det (derfor) har været *unødvendigt for den vindende part at indgive bemærkninger, skal der ikke tilkendes sagsomkostninger*.

Som uddybet i analysen må det samme gælde bl.a. § 389 (svarende til den gældende praksis fra landsretterne), men næppe § 368 a, der efter forarbejderne forudsætter en indsigelse fra parterne. I det hele taget er præmissernes anvendelsesområde nok størst i sager, hvor afvisningsgrunden er manglende appeltilladelse, fristoverskridelse eller forkert fremgangsmåde ved appel (og måske særligt kæresager).

Endelig er det måske værd at nævne, at Sø- og Handelsretten i U 2022.4068 SH har »overført« EU-Domstolens materielle bedømmelse af grænseoverskridende varemærkekrænkelser i sag C-324/09 til en *tvist om deliktsværneting efter Bruxelles I-forordningen*. Dommen fastslår således generelt, at deliktsværneting for påståede krænkelser over nettet ikke alene kan støttes på, at den pågældende hjemmeside kan *tilgås* i Danmark, hvis ikke der samtidig kan peges på konkrete for-

hold, som indikerer, at den pågældende hjemmeside *henvender sig til forbrugere i Danmark*.

Retlig interesse, proceshabilitet og sagens parter

U 2022.xxxx H – Højesterets dom af 12. august 2022 – om nødvendigt procesfællesskab

Sag BS-5814/2021

Afgørelsen ændrer MAD 2020.22. Afgørelsen er herudover en fortsættelse af U 2021.4117 H (kendelse i samme sag om, at Højesterets prøvelse *ikke* var begrænset til prøvelse af spørgsmålet om nødvendigt procesfællesskab. Kendelsen er omtalt i min Julealmanak for 2021, men endte med at blive uinteressant, da appellindstævnte bagefter frafald alle synspunkter bortset fra indsigelsen om nødvendigt procesfællesskab!!).

Sagen vedrørte eksistensen af en vejret, og der opstod herunder spørgsmål om, hvorvidt søgsmålsretten tilkom et vejlaug (sagsøger) eller om søgsmålsretten tilkom ejerne af den pågældende private fællesvej.

Vejlauget var stiftet kort inden retssagen og havde erhvervet en tredjedel af den private fællesvej for 10 kr., og det var derfor også under sagen et spørgsmål, om man herved havde forsøgt at *omgå* de almindelige regler om sagens parter.

Højesterets analyse er både interessant og instruktiv. Med henvisning til formuleringen i retsplejelovens § 255, stk. 2 (»det afgøres efter lovgivningens almindelige regler...«) forholder Højesteret sig detaljeret til den omtvistede ret eller pligt.

Som anført af Højesteret kræver tildeling af vejrettigheder i henhold til lov om private fællesveje *enstemmighed*, hvilket indebærer, at hver samejer af en privat fællesvej (alene) kan

modsætte sig en sådan vejretighed. Den præmis synes at pege på, at det i hvert fald er indgået som et moment, at den enkelte samejer faktisk har en selvstændig råden over den rettighed, sagen vedrørte.

Højesteret fremhæver dernæst, at en dom i sagen mellem vejlauget (som samejer) ikke ville have retskraft for de øvrige ejere, og da der ikke kunne identificeres andre tungtvejende grunde til at afvise sagen, admitterede Højesteret påstanden.

Afgørelsen er meget konkret men også illustrativ for den vurdering, der ligger til grund for vurderingen af »rette sagsøger« (ikke kun i relation til spørgsmålet om nødvendigt procesfællesskab).

Afgørelsen kan nok med fordel læses sammen med U 2018.3437 Ø (der direkte nævnes i domsnoten), hvor den ene af to samejere om en andelslejlighed *alene* kunne anlægge sag mod andelsboligforeningen med påstand om *anerkendelse* af, at et fradrag på ca. 22.000 kr. var uberettiget. En sådan anerkendelsespåstand ville efter landsretten opfattelse ikke binde andelsforeningen i forhold til den anden samejer, og påstanden ville ej heller kunne fuldbyrdes (da kravet tilkom de to ejere sammen).

Det er nærmest præcis samme præmisser, Højesteret bruger, hvilket vel peger på, at netop denne omstændighed (og det led af begrundelsen) er vigtig: i grænsetilfældene vil en anerkendelsespåstand *lettere* kunne tillades, *fordi* den ikke binder sagsøgte i forhold til de andre involverede (samme analyse af U 2018.3437 Ø gives i »Den Civile Retspleje«. I »Civilprocessen« anføres mere generelt, at det »ikke [går] ud over den enkelte deltagers kompetence at få sin egen retsstilling fastslået«. Forudsætningen er så blot, at sagsøgeren faktisk har en saglig interesse i den nedlagte anerkendelsespåstand).

Det forklarer også, hvorfor sagen fik et andet udfald end den ligeledes i domsnoten nævnte U 2018.3384 Ø om en *erstatningspåstand*.

Saglig kompetence

U 2022.xxxx H – Højesterets kendelse af 23. august 2022 – om retsplejelovens § 226

Sag BS-39795/2021 og BS-39903/2021

Afgørelsen stadfæster U 2022.119 Ø (der er omtalt i min Julealmanak for 2021).

Højesteret tiltrådte landsrettens afgørelse om at hjemvise en sag om erstatning for naboretlige gener efter opførelse af en flyvestation til byretten i første instans. (Juridisk siger sagen ikke andet, end hvad der følger af bl.a. U 2018.3815 H, U

2018.2267 H og U 2021.2369 H; at henvisning ikke hører sig til, når sagen primært beror på bevisvurderinger).

Parterne havde under sagen samstemmende erklæret sig til fordel for henvisning. Som omtalt i tidligere nyhedsbreve *kan* parternes opfattelse af henvisningsgrundlaget tillægges betydning, men det er ikke i sig selv udslagsgivende.

Mens *faktiske oplysninger* fra f.eks. en myndighed om (rets-) spørgsmålets praktiske betydning, f.eks. i form af oplysninger om antal sammenlignelige sager, hyppigt indgår med stor vægt ved vurderingen af »sagens betydning«, har selv myndighedens anmodning om henvisning ikke i sig selv stor vægt.

I den konkrete sag var det centrale retsspørgsmål, om den naboretlige tålegrænse var overskredet. Det findes der en righoldig praksis på, og den omstændighed, at der ikke findes domme om tålegrænsen for *naboer til en flyvestation* (det ”nye” ifølge parterne), kunne i denne sammenhæng ikke føre til en henvisning.

U 2022.xxxx H – Højesterets kendelse af 31. august 2022 – om retsplejelovens § 226

Sag BS-19772/2022

Højesteret tiltrådte landsrettens vurdering af, at en sag om værdiansættelse af en fast ejendom ved overdragelse i familieforhold (15 %-reglen) ikke skulle behandles af landsretten i første instans, fordi der ifølge Skatteministeriets oplysninger var afsagt landsretsdom i en tilsvarende sag.

Afgørelsen lægger sig direkte i strømmen på en »bunke« af afgørelser fra de seneste år, hvorefter det i sig selv kan begrunde afvisning af en ellers principiel sag, hvis der i retssystemet verserer sager, som er »længere i processen«, og hvorunder det pågældende principielle spørgsmål må forventes afklaret (jf. navnlig U 2021.4078 H samt U 2021.3881 Ø).

Det kan nævnes, at det af samme praksis følger, at tilstedeværelsen af en sådan parallel sag om et principielt spørgsmål derimod kan indgå som led i begrundelsen for eventuelt at udsætte sager om principielle spørgsmål (se i det hele analysen af denne praksis i min Julealmanak for 2021).

Værneting

U 2022.4068 SH – værneting efter Bruxelles I-forordningen art. 7, nr. 2 ved skadeforvoldelse online

I en sag anlagt mod to sagsøgte fra hhv. Cypern og Holland fandt SØ- og Handelsretten ikke, at der var værneting efter Bruxelles I, art. 7, nr. 2.

Sagens væsentligste spørgsmål var forståelsen af »det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået« i en sag om immaterielle krænkelser. De sagsøgte drev virksomhed fra en .eu-hjemmeside, og den påståede krænkelser bestod i anvendelsen af bl.a. ordet »FORZA« i forbindelse med salg af sportsudstyr og -beklædning.

Hjemmesiden kunne efter det oplyste tilgås fra Danmark, hvortil man også kunne bestille varer – men det var samtidig oplyst, at der aldrig havde været salg til Danmark. På den baggrund og under henvisning til EU-Domstolens dom af 12. juli 2011 i sag C-324/09 fandt Sø- og Handelsretten ikke, at hjemmesiden havde medført »markedsføring rettet mod Danmark«, og der var derfor ikke dansk værneting.

(*L'Oréal SA m.fl. mod eBay International AG m.fl.* Sagen vedrører bl.a. fortolkning af de dagældende regler om varemærkeskyttelse, og sagen fastslår navnlig, at »den omstændighed, at en hjemmeside er tilgængelig på det område, som er omfattet af varemærket, [er] ikke . . . tilstrækkeligt til, at det kan konkluderes, at det salgsudbud, der fremsættes dér, henvender sig til forbrugere på dette område«. Det er tilsyneladende denne materielle vurdering, der i Sø- og Handelsrettens kendelse kalkeres over på værnetingsvurderingen – og det er nok navnlig herved, at månedens afgørelse er interessant.)

EU-Domstolens afgørelse er i dansk ret bl.a. citeret af Højesteret i U 2014.2412 H (ved den materielle vurdering af en krænkelser). Dommen inddrages i en *værnetingsanalyse* i U 2014B s. 300 ff. under overskriften »praktisk begrænsning af deliktsværnetingets rækkevidde som følge af den materielle ret?«. Forfatteren argumenterede i artiklen for, at sådanne sager kunne anlægges, blot hjemmesiden var tilgængelig i Danmark – men at det ville være praktisk uinteressant, når nu der ikke forelå en krænkelser. Sø- og Handelsretten har i månedens afgørelse lagt op til en anden tilgang, hvor den materielle subsumption inspirerer den processuelle).

Som en krølle indeholder dommen en kort – og helt ukontroversiel – sætning om fremlæggelse af en e-mail, som (muligvis) var fremlagt på ulovlig eller dog utilbørlig vis: »I dansk ret gælder ikke en generel regel om, at kun beviser, der er tilvejebragt på lovlig vis, kan fremlægges«. (Præmissen er løftet direkte ud af U 2012.1893 V).

Sagsomkostninger

U 2022.xxxx H – Højesterets kendelse af 17. august 2022 – sagsomkostninger i afvist kæremål

Sag BS-31078/2021

Lad ikke de kortfattede præmisser eller den relativt korte omtale narre; det er en ret væsentlig kendelse! Landsretten have i medfør af retsplejelovens § 389 a afvist en kære af en kendelse, fordi Procesbevillingsnævnets tilladelse ikke forelå og havde i den forbindelse tillagt indkærede sagsomkostninger med 2.000 kr.

Højesteret fandt ikke, at der i en sådan situation kunne tilkendes sagsomkostninger (uanset at indkærede faktisk havde indleveret et kæreskrift).

”Kæremålet for landsretten blev afvist som følge af manglende kæretiladelse fra Procesbevillingsnævnet, jf. retsplejelovens § 389 a. Det var en afgørelse, som landsretten skulle træffe ex officio, og det var således ikke nødvendigt for Europark som sket at afgive processkrift med påstand om afvisning. Under hensyn hertil og omstændighederne i øvrigt finder Højesteret, at kæremålsomkostningerne for landsretten bør ophæves.”

Afgørelsen kan næppe udstrækkes til alle spørgsmål, som påses ex officio – der kan også i disse sager være god grund til, at parterne indleverer et processkrift. Men dommen fastslår mere generelt, at afgørelser, som træffes *ex officio under omstændigheder, hvor der intet behov er for et indlæg fra parterne*, almindeligvis ikke giver anledning til sagsomkostninger.

Det må i givet fald gælde afvisning efter retsplejelovens § 389 a, men også andre afvisningsdomme på grund af manglende apellatilladelse eller tilsvarende formelle (og umiddelbart konstaterbare) grunde (tilsvarende U 2017.1692 Ø om § 389, stk. 2).

Omvendt gælder det næppe for sager efter retsplejelovens § 368 a (afvisning af grundløse anker), der vel nok påses ex officio, men hvor det i forarbejderne er forudsat, at landsretterne typisk først vil overveje bestemmelsen, hvis en part gør opmærksom herpå.

Publicerede afgørelser

I august har Ugeskriftet trykt følgende afgørelser, der er omtalt i opsamlingsnyhedsbrevet for sommeren 2022 samt tidligere nyhedsbreve som angivet:

- U 2022.3677 V – sagsomkostninger til mandatar
- U 2022.3836 H – om udskiftning af parter
- U 2022.3833 Ø – ikke edition af hensyn til tredjemands mulige ansvar
- U 2022.3888 Ø – om opsættende virkning i forbudssager

For så vidt angår afgørelsesparret U 2022.2160 V og U 2022.3677 V (begge omtalt i sidste nyhedsbrev) har jeg efterfølgende kunnet konstatere, at begge sager er ført af *samme* fagforening. Det forskellige udfald skyldes, at der i den første sag ikke var givet oplysninger om fagforeningens momsforhold (og at fagforeningen på CVR-nummer er angivet som momsregistreret, hvilket retten præsumptivt lagde til grund), mens fagforeningen i den anden sag – formentlig som reaktion herpå – havde dokumenteret, at den ikke i relation til den pågældende aktivitet kunne afløfte moms.

Udover at illustrere, at det i mandatarsager er mandatarens forhold, der afgør omkostningsudmålingen (OBS, det er stadig mandatantens forhold, der afgør spørgsmål om fri proces, jf. U 2008.1973 H og senest U 2021.4128 V (FM 2021.134)!), illustrerer afgørelsen, at virksomheder, der har momsregistrering selv har ansvaret for at påberåbe sig – og om nødvendigt dokumentere – at momsregistreringen ikke omfatter retsagsførelse i den konkrete sammenhæng.

Kristian Torp
E, kto@holst-law.com
T, +45 8934 1162
M, +45 3010 2223